



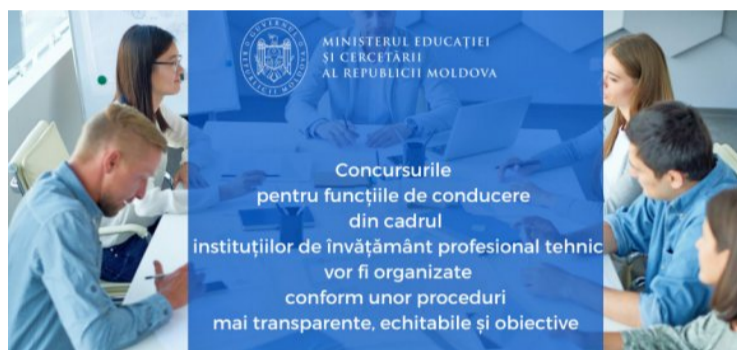
Univers Pedagogic

 Nr. 9 (845),
 2 martie 2023


Săptămânalul pedagogilor din toată țara!



Concursurile pentru funcțiile de conducere – mai transparente, echitabile și obiective



Ministerul Educației și Cercetării a aprobat modificările la Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic.

Finalitatea esențială a modificărilor constă în consolidarea activităților pentru asigurarea transparenței, echității și obiectivității desfășurării concursurilor, precum și eliminarea premiselor de favorizare/defavorizare a unor candidați.

Sintetic, principalele elemente de noutate sunt următoarele:

- la concurs nu au dreptul să participe persoanele care au fost concediate/destituite din funcție ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare, precum și persoanele care au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate sau din hotărârile judecătorești definitive;
- membrii Consiliului profesoral ai instituției pentru care se organizează concursul nu au dreptul de a participa la ședințele de delegare a reprezentanților în Comisia de concurs în cazul în care au depus actele de participare la concurs sau intenționează să depună actele de participare la concursul pentru ocuparea funcției vacante de director sau director adjunct/șef de secție;
- dosarele de participare la concurs nu vor putea fi completate cu acte ulterior expirării termenului de 20 de zile din ziua publicării anunțului;
- candidații vor prezenta proiectul planului de dezvoltare a instituției pentru 5 ani în *plac sigilat*;
- la prima ședință a Comisiei de concurs, președintele, secretarul și membrii acesteia vor semna *Declarația privind lipsa conflictului de interese*, al cărei model este anexat la Regulament;
- au fost stabilite termenele în care se convoacă Comisia de concurs pentru desfășurarea fiecărei etape a concursului;
- a fost majorat punctajul de promovare a probei scrise (testul) de la 50%+1 la 60%, precum și numărul de itemi (de la 20 la 25) la care vor trebui să răspundă candidații la etapa a II-a a concursului;
- rezultatele probei scrise (testului) vor fi luate în considerare la totalizarea rezultatelor concursului;
- interviul candidaților va fi înregistrat audio/video și va fi plasat pe site-ul oficial al organizatorului concursului;
- au fost stabilite criterii clare de evaluare și acordare a puncta-

jului candidaților în cadrul interviului;

- pentru a asigura obiectivitatea evaluării candidaților de către membrii Comisiei de concurs, s-a stabilit că, în cazul în care diferența dintre punctajele medii la interviu acordate de doi membri ai comisiei este mai mare decât 2,0, comisia va analiza argumentele tuturor membrilor comisiei privind punctajele acordate. În acest caz fiecare membru al comisiei va completa repetat fișa de evaluare individuală a interviului, menținând același punctaj sau intervenind cu unele modificări;
- învingător al concursului va fi declarat candidatul care va obține cel mare punctaj, dar nu mai puțin de 8 puncte;
- rezultatele concursului vor putea fi contestate și de către observatorii concursului;
- au fost stabilite componentele obligatorii ale procesului-verbal al ședinței Comisiei de concurs, precum și soluțiile pe care le poate emite Comisia de contestații în cazul contestării rezultatelor concursului.

Menționăm că modificările la *Regulament* au fost supuse expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, iar propunerile acestora au fost luate în considerare în procesul de definitivare a actului normativ menționat.

Modificările la Regulament au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.57-50 din 21.02.2023.

Modificările aprobate vor avea un impact semnificativ asupra calității cadrelor manageriale, care vor fi selectate în baza noilor prevederi.

Inovații în educație prin tehnologii și STE(A)M



Urmând tendința tot mai accentuată de inovație în educație și schimb de bune practici, prin consolidarea efortului într-un parteneriat viabil, între Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, Agenția de Guvernare Electronică, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, precum și alți parteneri, a fost desfășurată *Conferința Națională „Inovații în educație prin tehnologii și STE(A)M”*.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai mediului academic, parteneri de dezvoltare, experți naționali și internaționali, care au prezentat inovațiile în educație, tendințele școlii moderne și cele mai noi soluții digitale capabile să răspundă cerințelor actuale în domeniul instruirii și educației tinerei generații de elevi.

Agenda conferinței a inclus prezentări, workshopuri și discuții în grup. Totodată, în cadrul conferinței, autorii celor mai reușite proiecte didactice din ciclul gimnazial, care integrează instrumentele digitale și abordarea STEAM (Science, Technology, Engineering, Art and Mathematics) în procesul de predare-învățare-evaluare, câștigători ai Concursului Național „Profesorul Ambasador Digital”, ediția a II-a, au fost premiați cu diplome de merit, acordându-li-se titlul de „Profesor-Ambasador Digital”. La ceremonia festivă, organizată în incinta Centrului Național de



Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, cei 10 Ambasadori Digitali au prezentat experiențele lor de predare a lecțiilor cu ajutorul instrumentelor digitale și a soluțiilor inteligente, care fac disciplinele mai atractive și stimulează creativitatea și învățarea.

De asemenea, alți 10 profesori, care au participat în concurs și s-au remarcat prin proiecte inovatoare valoroase, apreciate de un juriu format din specialiști în domeniu, au fost distinși cu premii speciale.

Evenimentul a fost organizat de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, în parteneriat cu Agenția de Guvernare Electronică, cu suportul USAID și al Suediei prin Proiectul *Tehnologiile Viitorului*, sub egida Ministerului Educației și Cercetării.

Toate materialele prezentate în Conferință sunt disponibile pentru consultare pe platforma dedicată <https://conferinta.clasaviitorului.md/>.

Mai multe facilități pentru elevii și agenții economici implicați în învățământul dual

Elevii din învățământul dual vor beneficia de un pachet social care include burse de studii, cazare în căminul instituției și o remunerație de formare profesională nu mai mică decât salariul minim pe țară. În același timp, angajatorii își vor reduce costurile aferente pregătirii brațelor de muncă necesare.



Executivul a aprobat, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării, cadrul normativ pentru implementarea Legii cu privire la învățământul dual în Republica Mol-

dova. Acesta include criteriile privind conformitatea agentului economic pentru asigurarea calității formării profesionale prin învățământ dual și Regulamentul privind modul de compensare a cheltuielilor unităților din învățământul dual.

„Cadrul normativ vine cu mai multe facilități pentru elevii și agenții economici din învățământul dual. Absolvenții vor avea mai multe oportunități de a se angaja și a rămâne să lucreze în Republica Moldova. La rândul lor, agenții economi-

ci implicați în învățământul dual vor avea posibilitatea să selecteze și să-i angajeze pe cei mai buni absolvenți, beneficiind de compensarea de până la 50% a cheltuielilor suportate. Pentru aceasta, în Legea bugetului de stat pentru anul 2023 sunt incluse alocații bugetare în sumă de 10 milioane de lei”, a afirmat ministrul Educației și Cercetării, Anatolie Topală.

Regulamentul privind modul de compensare a cheltuielilor unităților din învățământul dual stabilește categoriile de cheltuieli eligibile și procedura de compensare a acestora. De asemenea, pentru facilitarea

cooperării între agenții economici și instituțiile de învățământ profesional tehnic, a fost instituit Registrul unităților din învățământul dual.

În Republica Moldova învățământul dual este implementat din anul 2014. Rata de angajare a absolvenților programelor de formare profesională prin intermediul sistemului dual este de peste 70%. În anul academic 2022-2023 învățământul dual este realizat în 27 de instituții de învățământ profesional tehnic, în parteneriat cu 127 de agenți economici, care asigură instruirea și formarea a circa 1.500 de elevi.

Formabilii CFCL au beneficiat de consultanță în domeniul bunei organizări a procesului de atestare



Aproximativ 200 de cadre didactice înregistrare la programele de formare profesională continuă, specialitățile Pedagogie preșcolară și Pedagogie în învățământul primar, desfășurate în cadrul Centrului Formare Continuă și Leadership al UPSC, au beneficiat de consultanță în domeniul bunei organizări a procesului de atestare.

dactic pe care-l dețin la disciplina predată.

Procesul de atestare, așa cum a specificat reprezentanta ministerului, necesită o activă implicare. Referire s-a făcut atât la etapa instituțională, desfășurată anual în perioada octombrie-februarie, ce include realizarea tuturor activităților educaționale la nivel instituțional, cât și la etapa rațională/ municipală/ republicană



Formatoarea Angela Teaman, dr., conf. univ., șefa Departamentului Educație Timpurie și Învățământ Primar, împreună cu invitata specială, Marcelina Baleca, șef serviciu învățare pe tot parcursul vieții din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, au răspuns la o serie de întrebări pentru a ajuta profesorii să parcurgă corect pașii spre obținerea sau confirmarea gradului didactic.

Așa cum prevede regulamentul, Marcelina Baleca a îndemnat profesorii să demareze procesul de atestare cu un an înainte de expirarea termenului de valabilitate a gradului didactic, prin depunerea cererii de atestare și a fișei de atestare. Acestea sunt examinate în cadrul Consiliului pedagogic al instituției de învățământ, dar nu mai târziu de 15 septembrie a fiecărui an. Experta a atenționat că gradul didactic se acordă conform specializării, iar cadrele revenite din concediul de maternitate, din concediile prevăzute de Codul Muncii, din funcții electivă, confirmă gradul în al 5-lea an de activitate efectivă. Cadrele didactice care se încadrează în sistemul educațional, după o perioadă de absență, sunt în drept să solicite conferirea gradului didactic deținut anterior, al cărui termen de valabilitate a expirat. De asemenea, metodiștii din instituțiile de învățământ sunt în drept să solicite conferirea aceluiași grad di-

(aprilie-iunie), care prevede realizarea Studiilor de caz, (pentru conferirea gradului II la nivel de OLSDI), Interviului de evaluare a competențelor profesionale, prezentarea proiectelor de succes din practica educațională (în cazul conferirii gradului I și superior). Au fost discutate și probele desfășurate la nivel instituțional, care includ: 2 ore publice (pentru gradul II, I, superior), o activitate extracurriculară (gradul II și I), o activitate de formare (gradul I), 2 seminare metodologice, traininguri (gradul superior), fișa de atestare completată, care confirmă acumularea creditelor necesare.

Marcelina Baleca a vorbit pe larg și despre activitatea comisiilor de atestare, despre criteriile de evaluare, utilizarea schemei de convertire a punctajului în calificative, algoritmul de prezentare a situației didactice etc.

Punând accent pe debirocristizarea instituțiilor de învățământ, expertul MEC a atenționat că pachetul de documente care trebuie să ajungă la ministerul de resort nu trebuie să conțină altceva decât: cerere, curriculum vitae, copiile actelor de studii, fișa de evaluare și fișa de atestare. Toate celelalte acte sunt păstrate de administrația instituției care, de fapt, și este garanția pentru calitatea educației oferite de cadrele didactice din instituție.



Să ne cunoaștem formatorii

Stimați colegi! Dragi prieteni!

În cadrul campaniei de promovare a formatorilor de la Centrul Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, vă propunem să îl cunoașteți pe

Ion Achiri,

doctor în științe matematice, conferențiar universitar



S-a născut la 25 ianuarie 1953, în comuna Movila, raionul Herța, regiunea Cernăuți, în familia lui Constantin și a Nataliei Achiri, oameni harnici și buni la suflet, caractere pe care le moștenește în totalitate. După absolvirea școlii medii din comuna Tărnăuca, raionul Herța (1970), își continuă studiile la Universitatea de Stat din Cernăuți, în cadrul Facultății de Matematică, pe care o absolvă cu Diplomă cu Mențiune în anul 1976.

Carierea didactică și-o începe în calitate de director al școlii de opt ani din satul Culiceni, raionul Herța, regiunea Cernăuți. Apoi îl regăsim în funcția de director adjunct al școlii medii din satul Porubnoe (Tereblecea), raionul Hliboca (Adâncata), unde este și profesor de matematică.

În perioada anilor 1982-1986, Ion Achiri își face studiile doctorale la Institutul de Matematică al Academiei de Științe din Ucraina (Kiev), unde obține Diploma de doctor în științe fizico-matematice. Din 1985 și până în 1999 activează la Universitatea de Stat din Tiraspol, în funcția de lector superior, iar din 1987 este șef al Catedrei Metodica Predării Matematicii.

În 1999 este angajat ca prim-prorector al Institutului Național de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Chișinău, iar în perioada 2000-2003 ocupă funcția de director adjunct pentru știință la Institutul de Științe ale Educației.

Între anii 2003-2009, activează la Universitatea de Stat din Moldova, Catedra „Algebră și Geometrie”, Facultatea de Matematică și Informatică. Revine la IȘE în 2009, în calitate de conferențiar universitar. Tot aici este șef al Catedrei Matematică și Științe, apoi al Catedrei Didactica Disciplinelor Școlare.

Ținem să menționăm că Ion Achiri este coautor și coordonator al trei volume, pentru studenți și profesori, cu privire la problemele metodicii predării matematicii, elaborate și edi-

tate, pentru prima dată, în limba română, în Republica Moldova: Vol. I. Metodica predării matematicii în școala medie (1992); Vol. II. Metodica predării algebrei și elementelor de analiză (1995); Vol. III. Metodica predării geometriei în învățământul preuniversitar (1997), în colaborare cu Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași. De asemenea, este coautor și coordonator al Concepției dezvoltării învățământului matematic în Republica Moldova, coautor al tuturor edițiilor de curricula școlare la matematică pentru gimnaziu și liceu, precum și coautor al tuturor manualelor de matematică pentru clasele a V-a – a IX-a și a X-a – a XII-a, editate de ministerul de resort. La fel, este autorul monografiei Didactica matematicii, devenită manualul de bază pentru profesorii de matematică din Republica Moldova.

Ion Achiri a activat în calitate de membru al Consiliului Național pentru Curriculum și Evaluare în cadrul Ministerului Educației și Tineretului al Republicii Moldova. A făcut parte din grupurile de lucru pentru elaborarea unor importante documente de politică educațională (fiind și coordonator la disciplina Matematica), cum ar fi: Concepția evaluării rezultatelor școlare (2006), Standarde de eficiență a învățării (2012), Cadrul de referință al curriculumului național (2017), Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor (2014), Curricula la disciplina Matematică (1999, 2000, 2006, 2010, 2019), Ghiduri metodologice de implementare a curricula la matematică (2000, 2010, 2011, 2019), Ghiduri pentru profesori la manualele de matematică pentru clasele V-IX, Programe de examen la matematică pentru gimnaziu și BAC, liceu etc.

Menționăm că dl Achiri a fost primul savant din fosta URSS, care a formulat ideea utilizării televiziunii în scopuri educaționale, aplicată în practică, în premieră, la Televiziunea Cen-

trală a URSS, apoi și la televiziunile republicane. Dumnealui a introdus în teoria educației noțiunea *problemă de tip cascadă* și apoi a dezvoltat-o. Ulterior, a formulat ideea atestării cadrelor didactice în baza *creditelor profesionale*, idee implementată în sistemul educațional din Republica Moldova. A dezvoltat și noțiunea de *competență școlară*, modernizând definiția acesteia, acceptată în varianta actuală, inclusă în curricula școlare, ediția 2018-2019. A introdus un nou principiu privind evaluarea rezultatelor școlare, ne referim la *principiul pozitiv al evaluării*.

În general, lucrările dlui Achiri (circa 300 - monografii, documente de politici educaționale, curricula, ghiduri metodologice și metodice, culegeri de probleme și exerciții, culegeri de teste, programe de examen, articole, teze etc.), publicate în țară și peste hotare, ca rezultate ale investigațiilor științifice, se deosebesc printr-un conținut original, fiind-le specific analitismul profund și redarea multispectuală a problemelor cercetate. Cu acest prilej vom menționa implicarea domnului profesor în numeroase proiecte de cercetare naționale și internaționale.

Domnia sa promovează cu brio imaginea Centrului Formare Continuă și Leadership în țară și străinătate, fiind membru al Colegiului de Redacție al revistelor științifice *Univers Pedagogic* (Chișinău), *Педагогический журнал* (Kiev), *Проблеми сучасного підручника* (Kiev).

A coordonat multe teze de master în domeniul educației și didacticii matematice. Fiind abilitat cu dreptul de a fi conducător științific, a ghidat și ghiddează doctoranzi în vederea elaborării tezelor de doctorat în domeniul pedagogiei generale.

Pentru merite deosebite în activitatea profesională, a fost distins cu Diploma Ministerului Educației al Republicii Moldova, Diploma CNAA al Republicii Moldova și Diploma Ministerului Învățământului al RSS Ucrainene.

În anul curent, Ion Achiri a marcat frumosul jubileu de 70 de ani, fapt pentru care atât colegii de la CFCL, cât și cei de breaslă îi aduc omagii și sincere felicitări. Să nu vă lipsească entuziasmul și inspirația!



Interviu Blitz cu Ion Achiri

Destin

PROFESOR... al profesorilor.

Misiune asumată

Expert în politici educaționale.

Un atu profesional

Cuvântul fiind spus, trebuie să apară și fapta!

Cea mai importantă realizare/performanță profesională:

Manualele de matematică pentru clasele V-XII, elaborate în colaborare cu colegii.

3 calități definitorii ale EU-lui personal

responsabilitate, hărnicie, perseverență

Bucuria vieții

Copiii Sergiu și Natalia și, desi-

gur, nepoții: Sergiu, Maxim, Alisia și Amelia.

Mândria incontestabilă

Publicarea, în colaborare cu colegii, pentru prima dată în Republica Moldova, în limba română, a manualului pentru studenți Metodica predării matematicii, în trei volume (1992, 1995, 1997).

Unul din visurile nerealizate

Organizarea unei conferințe internaționale cu genericul Didactica matematicii: probleme și perspective.

Investesc în ...

nepoți.

Planuri de viitor

să mai public, cel puțin, încă un articol, o carte și un manual.

O revelație sufletească

colecționarea farfuriilor decorative cu imagini ale orașelor vizitate în cadrul conferințelor, congreselor, simpoziunilor etc.

5 sfaturi pentru formabili

- 1) învățați, întru binele personal și cel al discipolilor;
- 2) nu chiuliți de la orele din cadrul formărilor profesionale;
- 3) implementați cu succes cele învățate;
- 4) dezvoltați-vă continuu competențele profesionale și...
- 5) iarăși învățați!



Ion Botnaru: „Este o mare greșeală să-i spui copilului că n-are talent sau auz muzical”

Mai bine de 40 de ani, Maestrul Ion Botnaru, grad didactic I, își dedică intelectul și profesionalismul educației și instruirii. Este pedagogul și omul autentic în artă care educă și instruește copiii dornici să însușească un instrument muzical tradițional, fie ocarina, cavatul sau cobza, fie toba sau instrumentul îndrăgit din copilărie - fluierul. Are mulți discipoli care pornind în lumea largă au reușit să-și facă o carieră muzicală. Neobositul promotor de valori naționale, împreună cu elevii din ansamblul de instrumentiști „Stejăreii”, pe care îl conduce mai bine de 33 de ani, are mulți lauri culeși în palmares. Unul dintre ei este și cel din anul 2019, la concursul „Pedagogul Anului”, când deține locul I la categoria „Conducător de cerc al Anului”.

– Maestre, vorbiți-ne despre bogata activitate pedagogică trăită ca și conducător muzical.

– Actualmente, sunt conducător de cerc în cadrul Centrului de Activitate Extracurriculară „Curcubeul” din sectorul Râșcani, mun. Chișinău. Aici a început cariera mea de conducător muzical. Prin intermediul acestei instituții, am dăruit domeniului educațional peste 30 ani de muncă pedagogică. Inițial eram profesor de muzică la mai multe instituții de învățământ.

Pasiunea mea cea mare este fluierul. Când de mic copil la fluier și mă strădui să-i învăț și pe alții. Am ajuns la concluzia că orice copil poate cânta la fluier. Adesea le spun elevilor că dacă ursul a învățat să meargă cu bicicleta și voi puteți cânta la fluier. Este un instrument relativ mic, ușor de transportat, iar procurarea și întreținerea lui nu presupune prea mari cheltuieli financiare. E foarte important din start să creăm o relație și o atmosferă sănătoasă în timpul lecțiilor. Oricum, 45 de minute trebuie să stai față în față cu elevul, atât durează lecția. Este alegerea fiecăruia, o face cu plăcere sau în chin. Niciodată nu m-am gândit să las baltă învățământul și să mă apuc de altceva, cum au făcut-o mulți foști pedagogi. Am înțeles demult că pedagogia este lucrul meu. De fapt, când înțelegi misiunea asta e ca și cum te-ai naște din nou.

– Este evidentă pasiunea dvs. pentru pedagogie. Dar de ce ați hotărât să fondați anume un ansamblul de instrumente etnofolclorice?

– La lecțiile de muzică deseori cântam pe viu elevilor la diferite instrumente muzicale. Atunci observam la copii o atracție deosebită anume pentru fluier și așa au apărut primii „fluierași”. De la bun început am fost sigur că absolut toți copiii pot să cânte la acest instrument, dar greutățile au fost de alt ordin. Literatură și metodică pentru studierea fluierului există foarte puțină. Am început pe loc gol și doar entuziasmul a făcut diferența. Am selectat minuțios repertoriul potrivit fluierului, și anume pentru începători. Apoi ne-a preocupat procurarea instrumentelor căutând cei mai iscusiți meșteri populari. Atunci încă nu exista internetul ca la un click distanță să primești răspuns. Am înlăturat și această problemă. Însă cea mai mare bătaie de cap, care există uneori și astăzi, a fost vestimentația, costumele populare. Să ieși să cânti pe scenă la fluier, instrument pomenit prin intermediul baladei „Miorița” de sute și poate mii de ani, fără a purta un costum popular, cred că e inadmisibil.

– Să recunoaștem, muzica ușoară are mult mai mulți adepți comparativ cu cea populară. Ce înseamnă pentru dvs. acest gen de muzică?

– Muzica populară este viața mea. Cu asta m-am născut. Încă mai țin minte melodiile populare ascultate la radio care m-au marcat de mic copil. De exemplu: „La Nistru la mârșioară” sau „Creștii pădure și te-îndeasă”, sau „Păsărică mută-ți cuibul” și multe,

multe altele. Aveam un fluier din plastic pe atunci și le îngănam, îmi reușea instant. Nu am avut nicio problemă, cu toate că nimeni nu m-a învățat să cânt la fluier. Tot așa am început să cânt și la armonică, unele cântece chiar pe două voci. Multe sunt de povestit despre activitatea mea muzicală din copilărie, dar un caz aparte voi relate. Eram în clasa a III-a. La clubul din sat era o fanfară și mulți copii stăteau pe la ușă și ascultau melodiile. Odată mi-am luat inima-n dinți și i-am spus dirijorului că pot bate toba. Discuția a luat o turnură neașteptată, dirijorul mi-a dat o trompetă. Eram în al șaptelea cer.

– Care este istoria înființării ansamblului instrumental etnofolcloric „Stejăreii”?

– Peste doi ani, ansamblul instrumental etnofolcloric „Stejăreii” va rotunji cifra de 35 de ani de la fondare. Mulți copii au cântat la noi în ansamblu și am avut multe concerte acasă și peste hotare. Am evoluat cu succes la diverse concursuri și festivaluri organizate cu diferite ocazii și, mai puțin, pe timp de pandemie, dar oricum și atunci ne-am ales cu Marele Premiu în cadrul concursului „La Fântâna Dorului” desfășurat online în Sectorul Râșcani, mun. Chișinău.

Cât despre povestea fondării, mi-a venit în minte primul meu elev. Cunoașteți bine probabil expresia „Când elevul e gata, apare și profesorul”. La o lecție de educație muzicală apare un tatic cu un fluier și se prezintă cu rugămintea să-i învăț copilul să cânte la fluier. Am acceptat. Nu a trecut mult timp și din clasa acestuia au mai dorit încă vreo cinci copii. Acesta a fost începutul, iar după care urmau încă multe alte povești.

– Ce tehnici aplicați pentru a descoperi talentul muzical al unui copil?

– Deosebită importanță are modul de prezentare a instrumentului în fața copiilor. Atunci te pomeniști în cadrul unei campanii de publicitate a fluierului, dar de ea depinde dacă va urma și reușita înscrierii copiilor în ansamblu. Ei te văd pentru prima dată, iar tu vrei cât mai mulți să și se alăture. Niciodată în practica mea pedagogică n-am făcut testări muzicale pentru a verifica auzul muzical sau talentul. Consider o mare greșeală să-i spui copilului că n-are talent sau auz muzical. Eu țin cont doar de dorința lor, o dorință slabă aduce rezultate slabe. Spun asta tuturor copiilor, iar talentul se dezvoltă prin multă muncă. Oricum, totul trebuie să fie simplu, iar simplul să devină și mai simplu. Primele cântece și melodii trebuie să fie pe înțelesul copiilor. Deja după atâția ani de muncă și căutări este cu mult mai ușor. Selectăm aproape totul din folclorul copiilor, dar în unele situații gândim și compunem din mers. Am marea satisfacție că avem deja un manual pentru fluier, doar că inițial e în mîntea noastră.

– Cunoaștem că aveți o colaborare fructuoasă cu Direcția Educație, Tineret și Sport din sectorul Râșcani al mun. Chișinău. Ce lu-

după absolvirea Colegiului „Ștefan Neaga” își conțină studiile muzicale la clarinet la Universitatea din orașul Detmold, Germania. Când a pus pentru prima oară mâna pe fluier era în clasa a II-a, la IPLT „M. Kogălniceanu” din capitală. Un „Stejărel” de-al nostru, Mircea Ochita cântă la fagot în Orchestra Filarmonicii din mun. Craiova, România. Vadim Sinic, alt „stejărel”, este clapist în formația lui Vally Boghean. În ansamblul nostru

început o întrecere sănătoasă între copii. La început mi-am pus speranța doar în doi dintre ei. Mi-am zis: o vor cânta în duet. Într-o zi vine la mine încă unul și mi-o cântă. Peste o zi – încă unul. Atunci mi-am zis: deja va fi cvartet. După o mică meditație am transmis-o tuturor... și deja vor interpreta-o cu toții. În repertoriul nostru am inclus cântecul „Codrii mei” de Eugen Doga. Avem un vis, să-l invităm și să-i arătăm că la fluier se poate cânta și clasică, și muzică ușoară. La începutul repetițiilor cântăm „Vai, sârmanul pui de cuc”, este un cântec cu sunete lungi și se potrivește pentru încălzirea fluierașului. Avem în repertoriu o sărbătoare populară „Așa-i viața omului”. Toate cântecele și melodiile care urmează să fie învățate întodeauna le coordonez cu copiii. De ce? Pentru că s-ar putea să nu le placă și nu aș vrea să cânte din obligațiune. Material pentru învățare este câtă frunză și iarbă.

Dacă e să vorbim despre muzica clasică, este în proces de învățare lucrarea marelui compozitor Ludwig van Beethoven „Oda bucuriei”, astăzi fiind Imnul Europei și oricum, dacă vrem să ne integrăm în Uniunea Europeană este bine să-l avem în repertoriu. De asemenea, învățăm la fluier și „Gluma” compusă de marele Johann Sebastian Bach. Un elev de clasa a VIII-a, încă anul trecut, mi-a mărturisit că vrea să devină dirijor de fluier. Minunat, mi-am zis, tocmai am înscris în ansamblu vreo 20 de copii din clasele primare. L-am invitat să asiste un an întreg la aceste lecții, să vadă cum se lucrează cu începătorii. Spre surprinderea mea a venit! Are deja un an de facultate. Acum asistă și în clasa a doua, e dorința lui, și eu o respect.

– Ansamblul de instrumente etnofolclorice „Stejăreii”, de nenumărate ori, a luat locuri de frunte participând la diverse concursuri. Care este următorul pisc pe care vi l-ați propus să-l atingeți?

– Dorim să realizăm un concert mare cu ocazia celor 35 de ani de activitate a ansamblului, care va avea loc peste doi ani. Vrem să fie deosebit. Îmi dau seama că este multă muncă și sper să fie un concert pe cinste, așa cum am mai fost și altele. La jubileul de 10 ani ai „stejăreilor”, am fost pe scena Teatrului de Operă și Balet aproximativ 100 de fluierași. La 20 de ani au evoluat pe scenă aproape 200 de fluieri. Când vom sărbători 35 de ani, vom invita mulți absolvenți și împreună vom reuși

– Știm deja că, pe 16 martie, veți participa la festivalul-concurs „La Fântâna Dorului”. Ce program veți pregăti?

– Vor participa două grupe. Una va cânta „Coasa” – melodie de dans popular, „Valsul” – tot popular și „Ruța-Ruța” – din folclorul copiilor. Cealaltă grupă va interpreta cântecul „De dor” – popular, „Mocirița cu trifoi” și „Aseară vântul bătea”. Obiectivul nostru e să cântăm împreună ambele grupe. Muncim în acest scop.

– Pentru final, rugăm să dați câteva sfaturi discipolilor care vor să înceapă o carieră în domeniul muzicii...

– Muzica nu trebuie căutată în instrumente. Ea trebuie să fie în inimă... dacă are un locușor acolo, vor fi și rezultate, însă după multă muncă. Vă mulțumesc!

– Și noi vă mulțumim și vă urăm multe realizări frumoase!

A intervievat

Silvia ȚURCAN



cruri frumoase ați reușit să realizați împreună?

– Evident, merită menționate multe dintre ele, dar aleg să vorbesc doar despre unul. Datorită DETS din sectorul Râșcani, în primăvara anului curent, vom pleca la un Festival al copiilor cu CES care va avea loc în orașul Vilnius. Da, trebuie să spun că de mai mulți ani lucrez și cu copii cu nevoi speciale de la CEIS „Orfeu”, la rugămintea directorului acestei instituții, Oleg Ababii, doctor în pedagogie. Să știți că și acești copii reușesc să cânte la fluier. Evident, rezultatele sunt obținute mai lent, dar ele există. În noul an școlar, doi dintre ei au fost înmatriculați în școli muzicale.

– Implicarea dvs. în dezvoltarea și recuperarea acestor copii cu CES este de admirat. Considerați meloterapia o metodă eficientă în acest sens?

– Fluierul mângâie sufletul, asta simt eu. Este un instrument deosebit. Apropos, cu fluierașii de la „Orfeu” am participat deja la patru ediții ale Festivalului Internațional Inclusiv. Unul dintre ele a avut loc la Moscova, iar trei au fost derulate la noi în țară. La toate am fost premiați cu cele mai înalte distincții. Ultimul Festival a avut loc în data de 17.09.2022, la Vadul lui Vodă. Menționez că aici fluierașii de la „Orfeu” au ridicat sala în picioare, iar mai apoi s-au prins cu toții la dans. Am fost susținuți cu aplauze continue. Unul dintre elevii mei este autist cu grad sever, dar a fost unicul dintre toți aerofonii de la școala muzicală unde învăța care a susținut examenul pe nota 10.

– Activați în domeniul de 40 de ani. La creșterea căror interpreți consacrați ați contribuit?

– Cred că nu este modest acum să mă laud, dar asta e. Actualmente, 6 elevi care au cântat în ansamblul nostru își continuă activitatea în școlile muzicale din mun. Chișinău. Trei dintre ei continuă să cânte la fluier, ceilalți învață naiul. Avem doi elevi înmatriculați la Colegiul de muzică „Ștefan Neaga” din mun. Chișinău. Unul dintre ei studiază vioara, iar altul – clarinetul. Unul dintre foștii discipoli învață la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Dan Chiriac

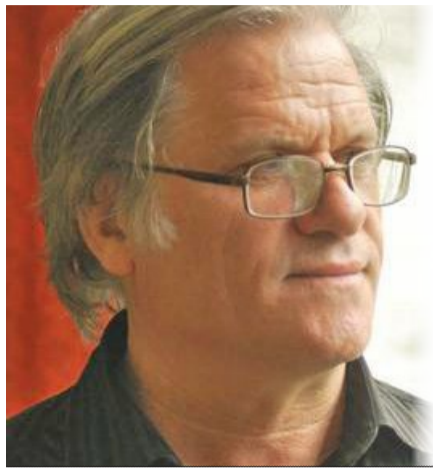


Constantin DRAGOMIR – învățătorul și prietenul copiilor

În ultimul timp, în literatura română de la noi au apărut multe cărți interesante pentru copii, ce reflectă aspirațiile lor, preocupările specifice vârstei, devenind o sursă inepuizabilă de informație veritabilă și atractivă, totodată, un izvor nesecat de a dobândi noi cunoștințe pentru viață. De aceea, copiii le citesc cu plăcere, cu pasiune, având posibilitatea, cu diverse ocazii, să se antreneze în relatarea conținutului, să descopere o lume a lor, plină de povești și miracole. Celebrul istoric român, N. Iorga, accentua că „Lectura joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici.

Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită. Cu cât mai bogate vor fi cunoștințele elevilor, cu atât mai mult ei vor putea să fie mai empatici, mai generoși și mai curajoși.”

Alături de o pleiadă întreagă de scriitori și poeți remarcabili - S. Vangheli, Vl. Beșleagă, V. Romanciuc, C. Partole, Iu. Filip ș.a., receptivi la viața, la interesele copiilor, se evidențiază poetul, prozatorul, traducătorul și editorul C. Dragomir, care a reușit destul de repede să capteze atenția și inima cititorului, să se impună întotdeauna prin cărțile sale de o valoare incontestabilă. Acestea se disting prin conținutul lor bogat și actual, din care desprindem cu ușurință concepția lui despre rolul lecturii, al cărții, în general, în instruirea și educarea tinerei generații. El manifestă un respect deosebit față de omul de artă, fie poet, scriitor, pictor sau sculptor, care pune o părticică din suflet în creația sa, atunci când își plămăiește opera. În același timp, orice om de artă trebuie să-și analizeze opera dintr-o altă perspectivă, luând în considera-



„Constantin Dragomir, poetul copiilor, care este un foarte bun povestitor, are harul improvizării înțelepte, e vesel și spiritual, cu inima fără ascunzișuri.”

(V. Romanciuc)

re cititorul de toate vârstele. Într-un context similar, N. Iorga concretiza: „Mulți scriitori fac din sufletul lor o carte și alte cărți din cartea aceea.” După C. Dragomir, acest lucru este pentru a fi mai bine înțeles, pentru a stimula curiozitatea, ce-l menține pe om în viață. Omul, în viziunea lui C. Dragomir, trebuie să fie pus mereu în situația de a afla ceva inedit și util, pentru a nu se plictisi, a nu degrada, pentru a fi în pas cu ceea ce este nou, actual. Admirându-l pentru tematica aleasă, materializată într-un șir de volume de versuri cu titluri sugestive și variate: *Vrei să-ți spun o poezie*, *Alt pământ pe lume nu-i*, *Greul pământului*, *Colorăm - ne distrăm* ș.a., micul cititor l-a îndrăgit cu adevărat, căci C. Dragomir a știut cu pricepere să-l atragă de partea sa la ședințele cenaclului „Conștiința Națională”, ce activează în incinta Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău, la diversele întâlniri memorabile, care au avut loc la Liceul Teoretic „Orizont”, filialele Buiucani și Ciocana, unde dumnealui este un oaspete de onoare, mereu așteptat cu drag de elevi și profesori, mărturisind că se simte foarte bine în acest mediu instructiv-educativ, favorabil pentru o colaborare fructuoasă și durabilă. Astfel, având o constantă grijă de cititorul-copil, s-a format și s-a consolidat o relație reciprocă afectuoasă între scriitor și tânăra generație: e vorba de respectul poetului și al cititorului, deopotrivă.

Pe lângă cărți, C. Dragomir a izbutit să pună la dispoziția cititorului 3 enciclopedii: *Cartea cu*

minuni, *Bunicuța cu povești*, *Copiii și păpădia*, ce conțin poezii, ghicitori, cimilituri, chiar și proză, unele dintre ele solicitând o lectură creatoare, oferindu-le posibilitatea de a se manifesta, pentru a găsi cele mai ingenioase răspunsuri și soluții. Insuși autorul spune despre cele trei capodopere că sunt ca niște abecedare pentru clasele primare. O carte din care copiii află despre poezii, snoave și anecdote este *Enciclopedia cu zâmbete*, ce îi predis-pune la o lectură plăcută chiar prin titlul ei sugestiv. E un adevăr incontestabil: cu cât mai devreme omul va pătrunde în lumea miraculoasă a cărților, cu atât va avea o șansă reală de a deveni un cititor excelent, un om inteligent, cu capacități intelectuale admirabile.

În palmaresul creației lui C. Dragomir predomină, evident, ideea substanțială: „Copilul trebuie să țină în mână o carte de valoare, cartea sa de învățatură”, ce trebuie să devină atractivă, să-l impresioneze profund pe micul cititor. Pe bună dreptate, dintr-o asemenea carte copilul va avea ce învăța, va tinde să aplice în viață ceea ce l-a îmbogățit spiritual, l-a inspirat, căutând s-o promoveze printre colegi și prieteni, trezindu-le tuturor gustul pentru lectură. Nu în zadar se spune: dacă copilul a îndrăgit o carte, vor urma altele pe care el le va citi atent și cu satisfacție, va dori să împărtășească din experiența acumulată. Crezul poetului oglindește întocmai conținutul cărților scrise: „*Mi-e drag de viață! Și de iarba din câmpii.../Dar cel mai mult / Mi-e drag de voi, copii...!*” Cultivându-le in-

teresul copiilor pentru carte, creând în permanență pentru ei, neobositul scriitor și poet C. Dragomir împărtășește din experiența sa de a citi cărțile. Bunăoară, îi place să-i recitească mereu pe clasicii literaturii române și universale, de asemenea, pe poeții și scriitorii contemporani. Prin felul său original de a vedea astfel lucrurile, autorul scoate în vileag contribuția operei clasice la educația și instruirea generațiilor de cititori. Referindu-se la M. Eminescu, C. Dragomir e de părere că acesta trebuie să fie sfântul literaturii noastre, ceea ce e necesar să fie acceptat și susținut de toți oamenii de bună-credință.

Demn de luat în seamă este opinia sa despre felul de a scrie și de a edita o carte, în general. Pentru C. Dragomir, cartea are o cultură aparte: ea trebuie să exceleze printr-un conținut valoros, să dispună de o ținută grafică impecabilă, căci „graficianul are datoria de a contribui la fenomenul evoluției vieții noastre. Grafica reprezintă sufletul cărții pentru copii”, observă scriitoarea Camelia Oprea, care a dedicat copiilor o serie de povestiri, poezii. C. Dragomir optează pentru lectura pe viu a cărților, precum se scrie și poezia pe viu, dar nu la calculator. Harul lui de a scrie o poezie aleasă a fost observat și de D. Matcovschi, care a precizat: „Versurile lui C. Dragomir sunt limpezi, aidoma izvoarelor-serpentine, care trăiesc dintotdeauna o viață a lor și a pământului, folclorică de la început până la sfârșit.” De fapt, așa este: poeziile, și nu doar ele, se caracterizează printr-un conținut bogat, profund și original, cu imagini adecvate, accesibile cititorului de vârstă școlară.

Ori de câte ori elevii de la Liceul Teoretic „Orizont” au avut ocazia să contacteze cu C. Dragomir, pot confirma cu certitudine că orice întâlnire se desfășoară într-o ambianță degajată, unde domină voia bună, zâmbetul, buna dispoziție. Copiii, curioși de firea lor, nu-și dau răd să adreseze cât mai multe întrebări judicioase, vrând să obțină cel mai adecvat răspuns.

Atât creația în proză, cât și cea poetică se bucură de înalta apre-

ciere a amicilor săi de condei, deopotrivă a cititorului avizat.

Cititorul, îndrăgostit de vasta-i operă, își dă seama că C. Dragomir e un împătimit al cărții, al lecturii, chiar de la o vârstă mică. Promovând cartea într-o manieră frumoasă, el preferă să-și vadă cititorul mulțumit și să-l simtă aproape, cu trăirile și emoțiile firești de pe urma lecturii. Se consideră, cu deplin temei, că cu cât le citim mai des copiilor, cu atât mai mare devine bucuria acelor momente împărtășite și plăcerea de a lectura zilnic: „Orice carte ajută copilului să-și formeze obiceiul de a citi, care transformă cititul într-o nevoie profundă și continuă, este bună pentru el.” (Maya Angelou)

Probabil, mulți se întreabă: „Cum a reușit C. Dragomir să fie atât de prodigios pe tot parcursul vieții sale?” Cu siguranță, în activitatea de creație nu sunt doar urcușuri. Uneori mici insuccese pot dezamăgi, dar Dumnealui, prin talent și perseverență, a izbutit să depășească orice dificultate din calea sa, ieșind întotdeauna biruitor. În acest sens, i se potrivește de minune afirmația regretatului poet Gr. Vieru: „În artă, ca și în război, trebuie să mergi pe drumul tău, ca să învingi.”

În toamna anului ce s-a scurs, omul, poetul și scriitorul C. Dragomir a împlinit o vârstă onorabilă, ce s-a încununat din plin cu cele mai frumoase realizări pe tărâmul creației, în special, un parcurs, în care a izbutit să promoveze cu responsabilitate și cu dăruire adevăratele valori naționale. Cu acest prilej neobișnuit, echipa de elevi și cititori fideli de la Liceul Teoretic „Orizont”, precum și profesorii, cu care a avut și continue să aibă o colaborare productivă. îi urează la Mulți Ani binecuvântați, sănătate durabilă, noi creații, pe potriva așteptărilor sale!

Valentina CURECHI,
profesoară de limba
și literatura română,
grad didactic superior,
master în științe ale educației,
Liceul Teoretic „Orizont”,
filiala Ciocana

Standardul profesional universitar: necesitate, utilitate, creativitate

Sediul „Clasei Viitorului” Sa Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a găzduit un eveniment științific și metodologic fără precedent: lansarea fazei a doua a proiectului universitar internațional REFLECT – „Învățarea de calitate prin intermediul sistemului de egal la egal în Republica Moldova”.



Proiectul se desfășoară în contextul consorțului universitar a cinci instituții de învățământ superior din Republica Moldova (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Stat din Moldova) cu asistența Universității Pedagogice

din Zurich și a Agenției Elvețiene de Cooperare și Dezvoltare.

Scopul proiectului rezidă în reconceptualizarea predării și învățării de calitate în spațiul învățământului universitar, conectat la imperativul motivațional pentru rezultate performante, prin practica de dezvoltare a competențelor profesionale.

În context formativ, echipele universitare au fost edificate pe

subiectele proiectării-predării-învățării-evaluării axate pe personalitatea studentului și pe necesitatea formării sale profesionale relevante.

Cei prezenți au beneficiat de statutul epistemic și praxiologic al formatorilor internaționali: Rolf Gollob, Marin Dolinta, Corinna Borer, care au făcut uz de experiența avansată în arhitecturi curriculare pentru secolul al XXI-

lea, ilustrând discursul formativ cu exemple concludente despre și pentru experiența de urmat a calității prin reziliență, individualizare, diferențiere, axiologizare și integrare creativă, în posibilele contexte profesionale ale studenților – pedagogi.

Supportul de curs, constând în două ghiduri avizate și recomandate de către Ministerul Educației

și Cercetării al Republicii Moldova, a facilitat transferul valoric al bunelor practici internaționale pentru aplicarea ulterioară la nivel național a respectivelor standarde.

Proiectul va dura patru ani și va antrena cadre universitare de referință în exercițiul asimilării și implementării discursului pedagogic eficient, în contextul curricular al postmodernității.



Cum educăm tinerii în spiritul unei cetățenii democratice?

Prioritatea educației în Republica Moldova este formarea personalității care posedă competențe pentru angajare în câmpul muncii, promovează opinia proprie prin acțiune și este deschisă spre un dialog intercultural bazat pe valorile naționale și universale. Angajamentele asumate privind educația în domeniul cetățeniei, drepturilor omului, educației interculturale motivează profesorii să încurajeze elevii să-și asume rolul de cetățeni activi în societate și în comunitățile în care trăiesc. Dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică sprijină elevii să devină cetățeni care învață despre, prin și pentru democrație și drepturile omului. Astfel, elevii trebuie învățați să acționeze în mod democratic, or, relația cu dimensiunea civică, politică, socială, economică, juridică și culturală este evidentă.

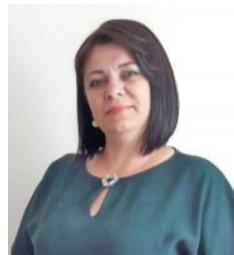


Pentru a deveni membri activi ai societății, tinerilor trebuie să li se ofere oportunitatea de a se manifesta împreună pentru binele comun; să respecte opiniile; să cultive valorile democrației și ale drepturilor omului în activitatea lor zilnică. Drept exemplu poate fi proiectul educațional *Atelierul democrației*, inițiat de IPLT „Mircea Eliade” în parteneriat cu LTR „Aristotel” și LT „George Meniuc”, desfășurat pe parcursul lunilor septembrie-decembrie 2022.

Proiectul *Atelierul democrației* a fost orientat spre realizarea idealului educațional, prin valorificarea cadrului de referință european, constituit din 20 de competențe pentru o cultură democratică (Consiliul Europei, 2016/2018), considerate competențe specifice. Abordările acestui proiect s-au axat pe modelarea într-un mod democratic a atitudinilor și comportamentelor, organizarea democratică a proceselor, învățarea prin cooperare și în baza proiectului. În desfășurarea proiectului s-au im-

plicat atât elevii din ciclul gimnazial și liceal, cât și profesorii, reprezentanții instituțiilor partenere, comunității părinților care au participat direct sau indirect la activitățile propuse. Scopul *Atelierului democrației* a fost dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică și schimbul de bune practici cu instituțiile partenere, participarea la activități în comun. Drept obiective ne-am propus:

- Creșterea cu 90% a gradului de informare a elevilor și cadrelor didactice, comunității cu privire la activitățile *Atelierului democrației*.
- Implicarea a cel puțin 100 de elevi în activitățile organizate în școlile partenere.
- Realizarea unui sistem alternativ de activități extrașcolare și de educație pentru societate al căror efect ar fi să formeze un comportament asertiv și atitudini pozitive la cel puțin 90% dintre elevii grupului-țintă.
- Dezvoltarea relațiilor de comunicare profesor-elev, părinți prin



Ludmila DARABAN,
profesoară de istorie și educație pentru societate,
grad didactic superior,
IPLT „Mircea Eliade”,
mun. Chișinău

implicarea a cel puțin 70% dintre profesorii elevilor din școli în activitățile proiectului.

- Diseminarea informațiilor obținute în urma derulării activităților din proiect sub forma unor exemple de bună practică, aplicabile la nivel de clasă/școală/comu-



nitate la cel puțin 500 de elevi și cadre didactice, părinți.

Proiectul educațional *Atelierul democrației* a fost unul autentic, deoarece:

- a reiesit din nevoile, interesele, așteptările și capacitățile elevilor, precum și din resursele disponibile;
- decizia asupra realizării proiectului a aparținut grupului de elevi din IPLT „Mircea Eliade” și din instituțiile partenere;
- problemele selectate spre discuție, cercetare au fost provocatoare;
- s-a elaborat o schiță de proiect cu un plan de acțiuni concret;
- profesorii coordonatori au ghidat și monitorizat elevii în realizarea activităților, i-au încurajat să coopereze, să se ajute reciproc, să ofere feedback.

Agenda evenimentelor a fost vastă, diversă și a derulat cu lansarea proiectului, încheierea de parteneriate și organizarea grupurilor de lucru. Printre activitățile organizate au fost:

- Ateliere de discuție: *Ce este Senatul elevilor? Cum funcționează?, Toleranța - atributul esențial al umanității!, Voluntariat anticorupție în cadrul CNA de Ziua internațională Anticorupție, Știu să-mi apăr drepturile!*;
- Dezbateri: *Dezbaterile electorale - cea mai constructivă modalitate de alegere a Senatului elevilor (exemplu LTR „Aristotel”), Problemele comunității în vizorul elevilor, Moțiunea „Acest parlament își dorește legalizarea cerșetoriei”, Femeile - catalizatorul egalității în societate?!*;
- Alegeri ale Senatelor elevilor: *Să alegem pe cei mai buni!*;
- Lecții publice: *Lecție de jurnalism*

cu Dorin Galben, *Corupția versus principiile democratice*;

- Interviuri cu cadrele didactice: *Învățăm despre democrație în școală!*;
- Masa rotundă: *Mass-media și democrația! De vorbă cu jurnalistul Vasile Botnaru*;
- Masa rotundă cu Angela Munteanu-Pojoga, deputată în Parlamentul Republicii Moldova: *Bullying? Să recunoaștem și să facem schimbarea! Discuție*;
- Masa rotundă în Parlamentul Republicii Moldova: *Metodologia cu privire la combaterea bullyingului, aprobată prin ordinul ministrului Educației și Cercetării nr.1024/2022*;
- Vizita la Parlamentul Republicii Moldova: *Generația de azi a democrației în vizită la Parlamentul Republicii Moldova*;
- Concursul de desene: *Mă simt bine în școala mea!*;
- Activitatea de prezentare a portretelor unor femei celebre: *Egalitatea de gen în Moldova!*;

Produsul final al proiectului educațional a fost revista cu același nume *Atelierul democrației*. Echipa de creație a elevilor a realizat o reflecție despre fiecare eveniment și activitate desfășurată, a menționat impactul lor asupra comunității școlare, precum și aportul adus la dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică a elevilor. Feedbackul oferit elevilor din partea profesorilor-coordonatori - subsemnata, Lucia Pirău și Liliana Bazeliuc - a fost unul pozitiv, focalizat pe durabilitatea competențelor. În prezentarea produsului final beneficiarii principali, elevii, au consemnat impactul motivațional și au venit cu sugestii pertinente ce vor putea fi utilizate pentru îmbunătățirea activităților în viitoarele proiecte.

Consider *Atelierul democrației* unul destul de important și eficient, dat fiind subiectele abordate în activitățile realizate și implicarea unui număr mare de elevi, părinți. Prin acest proiect s-au consolidat parteneriatele dintre instituțiile IPLT „Mircea Eliade”, LTR „Aristotel” și LT „George Meniuc”, contribuindu-se esențial la educarea tinerilor în spiritul cetățeniei democratice.

IMPORTANȚA VOLUNTARIATULUI ÎN EDUCAȚIA ELEVILOR

În școlile de renume din Europa, voluntariatul reprezintă un tip de activitate practicat la scară largă de categorii diverse de oameni și din diferite motive: de a ajuta semenii, de a se experimenta într-un anumit domeniu, de a cunoaște oameni sau chiar de a se distra, în sensul bun al cuvântului. În România voluntariatul beneficiază de o minimă atenție și de o slabă informare. În domeniul educației, voluntariatul are un rol extrem de important, vizând dezvoltarea personalității elevilor. Născut din dragostea față de aproapele nostru, dintr-un adevărat spirit civic, voluntariatul devine din ce în ce mai atractiv pentru tineri. Am descoperit acest aspect la copiii din școala noastră, urmărindu-le evoluția și celor care și-au luat deja „zborul”.

Activitățile realizate de noi la nivelul școlii i-a ajutat să vadă viața dintr-o altă perspectivă, având sentimentul și conștientizând că pot fi utili societății, că marea schimbare poate începe cu ei. Un aspect important al creării de șanse egale pentru copiii defavorizați îl poate reprezenta sensibilizarea elevilor cu privire la nevoile colegilor aflați în situația de a absenta de la cursuri și chiar de a abandona școala. Prin intermediul unor dezbateri, jocuri de rol, activități de voluntariat, elevii ajung să cunoască viața grea a altor copii care nu au posibilități financiare sau de alt tip, reușind să empatizeze cu ei. Aceste acțiuni duc la sporirea motivației învățării, implicarea activă în propria devenire, schimbarea statutului personal în comunitatea din care

provine elevul, descoperirea capacităților, competențelor proprii. Activitățile de voluntariat pe care le-am realizat în cadrul școlii noastre i-au vizat pe elevii cu cerințe educative speciale, pe cei aflați în pragul abandonului școlar și pe copiii proveniți din familii defavorizate, în scopul diminuării diferențelor din comunitate, ajutându-i astfel și pe cei buni sau foarte buni la învățătură. Cu sprijinul unor cluburi sportive, cercurile de educație sportivă i-au avut ca protagoniști pe acești copii. Concret, m-am gândit că nu numai copilul cu cerințe educative speciale are nevoie de ajutor, mai mult de atât, chiar el poate fi de ajutor, la rândul său. Activitățile în care aceste roluri se schimbă sunt extrem de interesante la nivelul dezvoltării psi-

hice a elevului, întrucât, din neputincios și neajutorat, devine un om important, util pentru comunitatea sa, fapt pe care îl vede prin realizările sale. Elevii conștientizează, prin manifestări precum simpoziioanele, serbările, concursurile de creație literară, competițiile sportive importanța existenței unei mentalități pozitive legate de interculturalitate, toleranță, respect reciproc și respect față de cei defavorizați. Activitățile sportive au și rolul de coeziune a grupului, de a im-

Un alt aspect important este schimbul de experiență care se realizează la nivelul acestor activități, elevii învățând astfel să își asume responsabilități diverse, să înțeleagă mai bine problemele comunității. Astfel, elevii învață să dăruiască, la rândul lor, o parte din ceea ce au sau din ce au primit. Faptul că fac parte dintr-o echipă le oferă un confort psihic enorm. În calitate de profesor, am observat comportamentul copiilor care se integrează ușor, sunt ca un magnet

zător, ceea ce l-a ajutat să își facă prieteni și să aibă rezultate mult mai bune la învățătură. Scopul cel mai important pentru care trebuie să fim voluntari și, de asemenea, pentru care este bine să ne învățăm copiii să facă voluntariat este sintetizat de liderul politic și spiritual indian, Mahatma Gandhi: „Dacă vrem să trăim într-o lume mai bună, trebuie să contribuim la crearea ei”. Pentru aceasta este necesar să pornim din interiorul nostru, al fiecăruia, prin schimbarea mentalității, prin toleranță și prin iubire.

Elevii învață să trăiască în relație de ajutorare față de persoanele defavorizate, să-și dezvolte stări afective pozitive, să cunoască aspecte ale vieții unor persoane singurate, bolnave sau abandonate. Participarea într-un cadru formal la activități de acest fel conferă elevilor sentimentul de apartenență. Mai mult decât atât, tinerii se simt valorificați, își formează noi prieteni și realizează rolul lor în societate, participând alături de copiii defavorizați la activități sportive ce pot oferi bucurie sufletească prin sensibilitatea exprimării.

Alexandru Lucian LAZARIN,
profesor, Școala Gimnazială
nr. 24, Galați, România



bunătați relațiile de comunicare și interrelaționare între elevi, respectiv, elevi și adulți. Acestea se realizează și în vederea apropiării procesului instructiv-educativ de „școala de după școală”, înzestrării elevilor cu acele capacități și atitudini care să mărească raportarea creativă la mediul școlar și la cerințele sociale.

pentru cei din jurul lor, dar și pe cel al elevilor stigmatizați de colectiv din anumite motive. Am constatat cu mare mulțumire schimbarea radicală care s-a produs când un asemenea elev a devenit voluntar, personaj principal al propriei vieți; cei din jurul său l-au privit altfel, l-au descoperit într-un mod surprin-

Aspecte ale dezvoltării creativității elevilor în cadrul activităților artistice extrașcolare

Există în societatea actuală un interes deosebit pentru dezvoltarea creativității, insistându-se asupra modului în care poate fi descoperită și cultivată această latură umană importantă. Noțiunea de creativitate este introdusă destul de recent în lucrările de specialitate, deoarece orientările tradiționale asociuau funcția creatoare genului. Odată cu apariția teoriilor unanimiste, creativitatea nu a mai fost privită atât de restrictiv, ci mai degrabă a fost considerată o funcție specific umană.



Olesia CHIPER,
conducător de cerc
(ansamblu vocal și canto),
grad didactic superior,
CAE „Curcubeul”,
mun. Chișinău

S-a observat că, după cum există mai multe tipuri de inteligență (spațială, simbolică, semantică, socială), așa se întâmplă și cu funcția creativă, un individ neputând fi creativ în toate domeniile. Conceptul de creativitate se aplică deja atât copilului care se joacă, cât și inventatorului sau omului de artă.

Cea mai mare parte a oamenilor consideră creativitatea ca fiind apanajul artiștilor, al savanților și inventatorilor și că ea nu este accesibilă oamenilor obișnuiți cu activități cotidiene. Rezultă, cum spune N. Hermann, „că oamenii obișnuiți sunt adesea intimidați de către persoanele creative, nevăzând nuanțele existente în noțiunea de geniu”. Omul obișnuit rezolvă probleme banale legate de aranjarea spațiului ambiental, încercări naive de literatură, felul cum se îmbracă, punerea pe muzică a unor versuri. El consideră aceste preocupări ca o simplă tehnică sau un mod de a se ocupa de ceva în timpul liber, uitând că și aceste activități sunt creative.

„Creativitatea, spune I. Bruner, poate să se exprime în raporturile cu copiii, în exercitarea unei meserii, în raporturile afective, în formularea unei teorii fizice sau în pictarea unui tablou”. Un asemenea punct de vedere cu privire la creativitate pune în evidență următoarele:

- 1) toate ființele umane sunt capabile de creativitate, aceasta făcând parte din patrimoniul individual;
- 2) nu este necesar să fii geniu pentru a fi creativ;
- 3) creativitatea poate fi stimulată și dezvoltată prin experiențe de viață și prin programe specializate.

Sensul muzicii este în sunete. Aname creativitatea determină gradul trăirii emoționale a relațiilor dintre sunete. Și ceea ce este numit *colorit modal* este, în primul rând, o anumită stare emoțională. Trăirea creativă a lucrării muzicale pornește de la trăirea tensiunii dintre două sunete.

Trăirea muzicală este *ființarea* sub imperiul acestei muzici. Toate procesele psihice și psihofiziologice se desfășoară în conformitate cu ceea ce dictează sunetele acestei muzici, se află sub influența puterii fizice și sufletești a lor. Sensibilitatea emoțională la muzică, fiind centrul muzicalității, este dependentă de nivelul dezvoltării creativității muzicale. Deci, și dezvoltarea acesteia depinde de nivelul de dezvoltare al aptitudinilor muzicale: auzul melodic, auzul modal, timbral-dinamic, simțul ritmului, auzul intern etc. Dezvoltarea tuturor aptitudinilor muzicale se va derula într-un mod *specific*, care va contribui la dezvoltarea sensibilității emoționale,

trăirii emoționale a muzicii, și nu în cele din urmă - a creativității. În acest context, conchidem că dezvoltarea sistematică a aptitudinilor muzicale „artistice”, prin orientarea în sfera de conținut, emoțională a creațiilor muzicale, va constitui premisa fundamentală a procesului de dezvoltare a creativității muzicale a elevilor.

Mediul familial și școala sunt doi factori ce trebuie amintiți atunci când vorbim de cultivarea creativității. Mediul familial are un rol decisiv, creând premisele dezvoltării unui copil creativ. Climatul familial trebuie să aibă anumite caracteristici, pentru a favoriza apariția creativității: nonconvenționalism, libertate de exprimare, umor, permisivitate. J. Piaget susține că dispoziția de a crea este o însușire întâlnită la toți oamenii și care se manifestă cel mai bine în copilărie. Mediul școlar este cel care descoperă și cultivă creativitatea prin mijloace specifice, iar în momentul de față se subliniază rolul strategiilor activ-participative, în contextul instituțiilor artistice extrașcolare.

O condiție principală ce trebuie realizată în mediul educațional pentru înfăptuirea cerințelor creativității este instaurarea unui climat favorabil unei conlucrări fructuoase între profesor și elevi, climat realizat printr-o tonalitate afectivă, de exigență și înțelegere, de responsabilitate. Nu mai puțin importantă este stimularea efortului personal al elevului și stimularea tendinței acestuia de a aduce o contribuție proprie, de a fi original, inventiv, creator.

Predarea ca proces creativ presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea ce-l înconjoară. Profesorul trebuie să cunoască potențialul creativ al fiecărui elev, să observe manifestările creative ale elevilor nu numai în timpul orei, ci și în activitățile extracurriculare, să le formeze obișnuința aprecierii. Aspirațiile elevilor, valorile morale și intelectuale prețuite de ei, acționează asupra personalității, încă maleabile, a acestora, făcându-i să capete atributele spre care tind și pe care le valorizează. Neavând însă opinii ferme și un sistem de valori, preadolescentul le împrumută deoseori de la adulți. Ceea ce va prețui profesorul, va prețui și el, conștient sau involuntar. Profesorii creativi determină avântul creativității elevilor fără eforturi speciale. Secretul constă în transferul setului de valori propice creativității de la profesor la elev, fenomen urmat de automodelarea copilului, în funcție de atitudinile și convingerile devenite „ale lui”. În mod similar se definesc lucrurile în cazul profesorilor rigizi și convenționali.

Unul dintre obiectivele-cadru ale Curriculumului Național pen-

tru educația muzicală este *Cultivarea sensibilității, a imaginației și creativității muzicale*. Acest obiectiv plasează profesorul într-o problemă mai greu de rezolvat. Educația muzicală nu dispune de aceleași condiții pe care le are, de exemplu, educația plastică, pentru încurajarea creativității. Cultivarea creativității prin valorile artei muzicale poate urma trasee accesibile elevilor, printre care:

- potrivirea unor formule ritmice pentru anumite versuri cunoscute elevilor;
- inventarea unei melodii simple pe texte recomandate;
- improvizații ritmice (instrumente de percuție), melodice și ritmico-melodice;
- modificarea conștientă a unor teme muzicale;
- inventarea unor jocuri care să se integreze în anumite cântece;
- pregătirea unui spectacol artistic etc.



Creativitatea trebuie extinsă și spre activitatea interpretativă în prezentarea de către elevi a anumitor serbări și momente artistice în fața unui public. O altă modalitate de încurajare a creativității este jocul didactic. Este vorba, în primul rând, de jocul cu caracter creativ, asemănător celui din folclorul copiilor, unde copiii inventează anumite scenarii și creează numere muzicale adecvate. Enumerăm câteva jocuri muzicale și jocuri artistice:

- „dirijorul” – elevul dirijează „corul” clasei sau un ansamblu instrumental;
- „compozitorul” – elevul alcătuiește un acompaniament ritmic la o melodie, alege instrumentele adecvate conținutului muzicii;
- „ghicește cine cântă” dintre elevii clasei sau ce voce, ce instrument se aude într-o lucrare;
- „alegerea muzicii” potrivite la o poveste, prezentare Power-Point, dans, poezie;
- „pantomima muzicală” – redarea prin gesturi a ceea ce îi transmite muzica, dialogul muzical, cântatul în grup etc.

Muzica educă și dezvoltă o serie de procese psihice superioare (gândirea), ce devin productive și la alte activități și în alte domenii: analiza, sinteza, comparația, asocierea, disocierea, abstractizarea, generalizarea, concretizarea. De asemenea, beneficiarii unei educații muzicale au un limbaj mai fluent, expresiv, dicție clară, nuanță și frazare corectă, scriere corectă, auz fonematic dezvoltat, își însușesc mai repede și corect pronunția.

Calea cea mai concretă și directă de a ajunge în universul muzicii

o reprezintă activitatea muzicală reală, prin practica muzicală. Activitatea centrală a întregului proces de educație muzicală (din punct de vedere senzorial, cognitiv și afectiv) o constituie cântarea (vocală și instrumentală). Prin aceasta se realizează: educarea auzului muzical, cultivarea memoriei muzicale, a atenției auditive, formarea și dezvoltarea deprinderilor de interpretare, câștigarea respectului și atașamentului pentru muzică.

Nașterea unei opere muzicale începe odată cu ideea muzicală care se conturează în mintea compozitorului. Necesitând mai mult sau mai puțin timp pentru creația propriu zisă, opera muzicală prinde viață pe hârtie cu ajutorul semiografiei specifice muzicii. Continuă să trăiască astfel până în momentul în care interpretul se apleacă asupra ei, o descifrează și caută să o înțeleagă. Pentru ca opera muzicală să devină eveniment muzical, prin impresiunea auditoriului atingându-și scopul



suprem, este nevoie ca interpretul să o tâlmăcească în mod creator prin propria-i viziune. Fiecare interpretare va fi o nouă readucere la viață, o nouă recreere a operei muzicale.

Spre deosebire de artele vizuale, ale căror opere transmit nemijlocit celui ce privește impresiile dorite de creator, muzica are nevoie de un intermediar - interpretul. Acesta poartă o răspundere imensă, de felul în care înțelege, gândește și redă în mod creator sau nu depinde soarta piesei interpretate.

Compozițiile pot fi interpretate de nenumărate ori, chiar de același interpret animat de o aceeași concepție asupra lucrărilor; cu toate acestea fiecare interpretare va fi o nouă tâlmăcire, niciodată identică cu precedentă, fiind rezultatul unui nou act de voință recreatoare a interpretului. Scopul final al educării, formării și muncii neobosite a interpretului, fie el și elevul mic, este acela de a participa activ la momentul recreării operei muzicale. Descifrarea acesteia, studierea ei în ore nenumărate de muncă, finisarea, toate conduc spre manifestarea artistică, spre apariția pe scenă. Fără acest act nu și-ar mai avea rostul învățarea unei creații vocale. Deoarece actul interpretativ presupune o mare responsabilitate, elevul-interpret va fi învățat de la bun

început că pe umerii lui este așezată această povară, că nu are dreptul ca prin pregătirea superficială să denatureze mesajul preconizat spre a fi prezentat auditoriului. Cu mare responsabilitate este încărcat și profesorul, rolul lui fiind acela de a forma nu numai deprinderile instrumentale, ci și pe cele scenice ale elevului. Această pregătire presupune o îndrumare psihologică pe deoparte, și, bineînțeles, îndrumarea instrumentală fără de care prima nu și-ar mai avea rostul.

Pregătirea psihică pentru apariția în public se bazează pe concentrare, a cărei profunzime depinde de dorința redării piesei muzicale în mod creator, potrivit idealului artistic pe care și l-a format elevul și, în același timp, depinde și de gradul în care el a înțeles și și-a asumat responsabilitatea pe care o are pentru piesa respectivă. Trebuie subliniată aici importanța decisivă a auzului creator, în devenirea artistică a elevului pianist, și fiecare pedagog cunoaște componentele acestui auz. Subliniez doar că este de dorit ca elevul să manifeste o dispoziție volitivă în sensul de a simți forma unei lucrări și, în același timp, de a o pune în valoare. În aceeași măsură, este ideal ca profesorul să știe să dezvolte această înclinație.

De o importanță deosebită este ca elevul să fie stăpânit de dorința de a refăuri, de a readuce la viață în mod creator lucrarea asupra căreia s-a aplecat cu interes, cu muncă și al cărei sens înțeles îl dorește transmis mai departe. Voința de refăurire este treapta cea mai înaltă la care poate să aspire un interpret și aceasta presupune dorința de a descoperi, a simți și a retrăi întreaga gamă de sentimente pe care le-a avut compozitorul în momentele de creație. „Așa cum la marii pictori sufletul și sensibilitatea se confundă cu vâzul, la marii muzicieni se confundă cu auzul. De aceea interpretul nu se poate mulțumi numai cu textul muzical, care nu poate traduce singur toate intențiile și trăirile emotive ale compozitorului. Cu cât interpretul are mai multe posibilități artistice creatoare, cu atât va pătrunde mai adânc în esența muzicii pe care o refăurește.” Supușă infinitelor tâlmăciri, deși sunetele și mesajul sunt aceleași, opera muzicală va apărea de fiecare dată într-o altă lumină, știut fiind că interpretarea este o refăurire din perspectiva structurii individuale a interpretului care va da la iveală acele aspecte care se potrivesc mai bine cu felul lui de a gândi și care va așeza propria-i amprentă asupra interpretării. Rămâne ca profesorul să fie artist în meseria sa, alegând modalitățile optime prin care să-și modeleze elevii în așa fel încât să poată ajunge pe cele mai înalte culmi ale interpretării vocale.

Practica vocală se regăsește în activitatea pe care o desfășoară cu elevii, în cadrul cercului de inițiere muzicală vocală. Activitatea desfășurată este eficientă și are o finalitate „palpabilă”. Nu am adus o noutate în metoda de predare, poate în cea de abordare, precum în modul de a găsi un repertoriu îndrăgit de elevi, potrivit diferitelor evenimente, dar, în același timp, adecvat vârstei, prin modul de prezentare, trăire estetică, colaborare cu elevii, deschidere la ideile pe care aceștia le prezintă, cadrul în care ne desfășurăm activitatea - toți acești factori îi consider foarte importanți în a apropia copiii de muzică, de cultura vocală, de frumos.

Tinere talente

„ÎN ORICE OM O LUME-ȘI
FACE ÎNCERCARE...”

Am întâlnit-o la început de octombrie, într-o zi în care toamna încă mai lasă frunzele verzi pe crengi, iar spre seară vântul rece se transformă într-un subtil fior de teia de umeri. Mi-a vorbit despre tot și despre toate. Am înțeles cum limpezimea copilărească și luciditatea matură pot să-și facă loc în aceeași ființă de copil! Era Ana Cotovan, care a venit în poezie ca să-și spună povestea-n versuri, căci poeziile ei sunt un univers propriu, care o individualizează în cadrul noii generații de poeți.



redată în poezie. Inspirația frecventă constituie starea spiritului meu, „poveștile” celor care mă-nconjoară, natura, dragostea în toate formele ei, libertatea mea în „zborul” de a gândi, a vedea, a auzi și a reda tot ceea ce trăiesc la momentul ”, se destăinuie Ana Cotovan.

În discuție cu poeta am aflat răspunsul la întrebările care mă preocupau: „Când și cum ți-ai descoperit pasiunea pentru scris? Ce înseamnă pentru tine poezia? Ce sau cine este inspirația ta?”

„Simt că m-am născut cu poezia-n sânge. Ea mă prezintă și mă reprezintă într-un mod frumos și armonios. Pentru mine dorul, dragostea, tristețea, melancolia, nostalgia și absolut tot ce mă-nconjoară ia o formă mai intensă și mai fermecător conturată când este

Sunt zile ...

*Sunt zile-n care totul e mai sumbru,
Sunt zile-n care nu miroase-a flori,
Sunt zile-n care casa e mai rece
Și zile când ți-e dor, ți-e frig, te trec fiori...*

*Sunt zile când cafeaua nu ajută,
Te deranjează lampa și tot ce-i luminat.
Zile, în care nu mai poți să judeci
Si parcă-ți înțelegi vecinul ce e beat.*

*Sunt zile-n care nu te mai grăbești,
Zile-n care-i haos în casa și în gând,
Zile-n care parcă oboești
Și-n zarva grea a lumii tu te-auzi plângând.*

*Sunt zile-n care despărțirea doare,
Fie pe un minut sau poate pe o viață,
Zile, ce parcă nu se mai sfârșesc
Și nopțile sunt lungi, în jur e numai ceață.*

*Sunt zile-n care nu vrei să comunici,
Iar ochii tăi sunt goi, nu strălucesc
Și nu contează cine te condamnă...
Ți-asumi că sunt puțini cei care te iubesc.*

*În așa zile ești soldat de frunte!
Ești în război cu ceea ce ești tu!
Nu căuta vreun ajutor în oameni,
Ei au războiul lor, pe care nu-l vezi, nu!*

Uite aici se incheie-al meu roman
*Opresc în ochi și-n coaste ce nu ti-am spus,
Te las pictat pe buzele altor oameni,
Pe ale mele, ai fost pictat de-ajuns.
Te las să vezi, să simți, să meditezi,
Să scapi și tu involuntar vreun zbor,
Să te trezești de patru ori pe noapte,
Să râzi, să-aștepți, să taci, să-ți fie dor...
Te las să-ncepi, s-analizezi și tu
Cum oamenii se-impairt în diferite specii
Și să zâmbești subtil, cum doar tu poți,
Atunci când dau în floare liliacii.
Te lasă acea brunetă ce-a creat
O altă aură-n eternitatea nopții,
Să te-odihnești, să-ți savurezi cafeaua
Atent la cei ce-ți trec prin fața porții.
Poate vreodată o să citești romanul,
Ce n-are nici o șansă de-a fi publicat.
Dar suntem oameni și este complicat...*

Poeziile-i sunt scrise cu ușurință și cu pasiune, deoarece nu sunt create la comandă. Versurile-i sunt pline de căldură interioară, amintiri dulci ale copilăriei cu mamă, cu tată și fratele, cu clipe de iubire de neam și de istorie. Universul liric este bine structurat pe simboluri literare: iubire, tăcere, stropi de ploaie și de rouă, iertare, soare și lună, șoapte și durere, apus și răsărit, trecerea anilor, dor etern, cer și stele, soare, lună, clepsidră, frunză, foc...: „Manipularea a schimbat destine, / Legile noastre vise au distrus. / - De ce când fac ceva să-nreb de tine? / Un muritor de rând, fără numic în plus...” („Sunt Liber!”)

Dragostea își regăsește în spațiul ei lăuntric chipul-i melancolic, suav, mereu spiritualizat, alteori o dragoste nouă și neîmplinită, plină de dezamăgiri. Dăruirea de sine și sinceritatea ei plină au deschis ușile către lumea frumosului. Fiecare vers evocă o stare impresionantă de spirit, prin ele reușește să deschidă noi orizonturi spirituale prin care explorează starea de neliniște, de așteptare... Ea conturează-n poeziile „Sunt Liber”, „N-ai timp...”, „Frunzele” în mod psihobiografic natura ezoterică a ființei sale, a cărei configurație o percepe și în poeziile „Eu”, „Oamenii”, „Ne merităm destinul”. Cu fiecare poezie parcursă într-o uitătoare revelație produsă asupra propriei percepții, Ana Cotovan își dezvăluie un univers poetic aparte, plin de feminitate, puritate morală, virtute, inocență și vis. Așa am descoperit-o în poeziile „Rolul principal”, „Clepsidra vieții”, „Dacăș trăi pe malul mării”, „Moldova”, „Mama”, „Rugă pentru Tata” și „Dorul”, căci „E frumos a scrie versuri./ Arta frica-mi înconjoară/ Și transformă în cuvinte/ Nostalgii-mi de seară...”

Scrisul pentru Ana Cotovan nu înseamnă doar o vocație, dar și o misiune sacră de a copleși, a impresiona prin virtuozitatea limbajului, prin forța expresivității lirice, prin felul de a gândi și modul de exprimare a gândului. Îmi exprim ferma convingere că creația literară a Anei Cotovan va fi apreciată la justa ei valoare. Personal, mă simt împlinită că am reușit să o descopăr, să-i apreciez creația și spiritul de libertate care tinde spre Everestul lăuntric, dar, mereu senalată spre el.

Ludmila BOTNARIUC,
Colegiul „Vasile Lupu”, Orhei

Federația de Lupte din R. Moldova
și-a ales noua componență

Campionatul național de lupte libere, greco-romane și lupte feminine, la vârsta Under-23, s-a desfășurat timp de două zile în sala polivalentă a Universității de Stat de Educație Fizică și Sport. La competiții au participat în jur de 200 de sportivi din întreaga republică. La deschiderea oficială a evenimentului au fost prezenți oaspeți de onoare, printre care Ivan Gheorghiu, președintele Federației de Lupte din Republica Moldova (FLM), Plamen Milanov, președintele de onoare al ASICS (Asociația pentru Susținerea Inițiativelor Comunitare și Sportului), cu care forul de profil a încheiat un acord de colaborare în vederea promovării luptelor. Ulterior, campionii și premianții au fost apreciați cu premii în bani, cupe, diplome și medalii oferite de Federație și de Ministerul Educației și Cercetării.

În ziua a doua a avut loc Adunarea generală a FLM de dare de seamă și alegeri. La ședință au participat antrenori, profesori și veterani ai sportului național. Prin vot deschis au fost aleși: Ivan Gheorghiu (președinte FLM), Leonid Stoțchi (secretar general), Igor Grabovețchi (vicepreședinte, lupte greco-romane), Nicolae Ciobanu (vicepreședinte, lupte libere) și membrii Biroului Executiv, în număr de șapte persoane.

Anul 2022 a fost anul extrem de productiv pentru luptătorii noștri; îl putem clasifica astfel datorită performanțelor remarcabile obținute de către sportivi pe arena internațională, rezultate asigurate de stafful de antrenori talentați, inclusiv cei care activează în instituții de învățământ cu profil sportiv. Vom remarca că anul trecut s-au deschis două săli de lupte și câteva clase cu profil sportiv. De asemenea, s-a derulat Ziua ușilor deschise în câteva școli sportive, dar și alte activități de popularizare a luptelor.

Evenimentul de totalizare a activității forului moldovenesc de profil a fost realizat de Ministerul Educației și Cercetării, culminând cu desemnarea FLM drept „Cea mai bună Federație a anului 2022”. Cele mai mari reușite rezultate au fost obținute de Anastasia Nichita (campionă mondială!) și Irina Rîngaci (medalie de bronz la Mondiale și de aur la Europene). Reamintim

că A. Nichita a fost desemnată Cea mai bună sportivă a anului atât de Ministerul de specialitate, cât și de Asociația Presei Sportive din R. Moldova.

De asemenea, în topul celor 10 cei mai buni sportivi ai sezonului precedent au acces luptătoarele Iulia Leorda (bronz la Campionatul European) și Mariana Drăguțan (campionă europeană U-23), precum și luptătorul de stil greco-roman Alexandrin Guțu (vicecampion mondial U-23 și campion european U-20). „Toate reușitele luptătorilor noștri se datorează unei munci asidue depuse de manageri, atleți și antrenori-profesori de la instituții de învățământ cu profil sportiv, universități și școli. Le mulțumim pentru talentele puse în valoare cu atâta măiestrie”, a apreciat munca sportivilor și tehnicienilor Anatol Guidea, antrenorul Federal.

Au început pregătirile pentru anul curent, luptătorii noștri aflându-se în cantonamente pentru a participa la Campionatele naționale U-23 și de seniori. Acei atleți care vor reuși să se impună la aceste turnee vor obține dreptul de a reprezenta țara la Campionatele Europene ce se vor desfășura în luna martie 2023 la București, România.

Alexei ȚURCAN,
Ruslan BODIȘTEANU,
antrenori la Școala Sportivă
a Rezervelor Olimpice

ATENȚIE! CONCURS!

Ministerul Educației și Cercetării anunță concurs pentru ocuparea următoarelor funcții publice vacante:

- consultant, Secția juridică;
- consultant, Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor;
- consultant principal, Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor;
- consultant principal, Direcția politici în domeniul învățământului superior;
- consultant principal, Secția financiar-administrativă;
- consultant superior, Secția financiar-administrativă.

Informația despre funcțiile publice vacante și condițiile de participare la concurs poate fi accesată la adresa: www.cariere.gov.md
Telefoane de contact: 022 233 320; 022 232 762.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 9161.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL
DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc

REDACTOR
PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic

REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,
Silvia Țurcan

CORECTOR
MACHETATOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzază și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>